

Опис (анотація): вступ до літературознавства – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності вчителя чи викладача. Дисципліна ознайомлює студентів із основними літературознавчими термінами і поняттями, формує початкові навички наукового аналізу та оцінки літературно-художніх творів.

Тип: вибіркова, самостійного вибору навчального закладу.

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних і 10 год. лабораторних занять.

Викладацький склад: доктор філол. наук, професор, завідувач кафедри журналістики, професор Волковинський О.С.; канд. філол. наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Волковинська І.В.

Мета курсу: ознайомити студентів із особливостями вихідних, початкових відомостей про сутність, специфіку та суспільне, ідейно-моральне, естетичне значення художньої літератури.

Основні завдання дисципліни: надати студентам теоретичні знання з основ літературознавства та практичні уміння і навички їх застосування в ході аналізу літературно-художнього твору; навчити студентів співвідносити теоретичну та практичну складові в процесі вивчення художньої літератури.

Результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- про специфіку художньої літератури як особливого виду мистецтва;
- основні критерії художності літератури;
- поняття про зміст, внутрішню та зовнішню форми літературного твору;
- основні структурні елементи літературного твору;
- види та зразки аналізу літературного твору;
- специфіку літературного процесу;
- основні та допоміжні галузі дисципліни, їх взаємозв'язок, формування поглядів на літературу, її роль та призначення;
- зв'язок літературознавчої науки з такими гуманітарними дисциплінами як історія, соціологія, філософія, естетика, мовознавство, фольклористика;
- основні етапи розвитку літературознавства, літературознавчі школи від ідей античної поетики до літературознавчих концепцій ХХ – початку ХХІ ст.;
- вклад українських учених у розвиток світової літературознавчої думки;
- образний характер художньої літератури, типи художніх образів;

- єдність змісту і форми в художньому творі;
- основні елементи змісту: тема, ідея, проблема, пафос;
- формотворчі складники художньої літератури: мотив, сюжет, композиція;
- систему художньої мови на фонемному, лексичному та синтаксичному рівнях;
- засоби версифікації: квантитативна, силабічна, силабо-тонічна, тонічна системи віршування, народнопісенний вірш та верлібр, національні особливості версифікації: характер Шевченкового віршування, український верлібр;
- генологію: поняття про роди і жанри літератури, зв'язок жанру і стилю, класифікація та дифузія жанрів;
- поняття про літературний процес: напрям, стиль, течія; світоглядні засади еволюції стилів, великі стилі епохи: ренесанс, бароко, класицизм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм;

уміти:

- аналізувати особливості змісту та форми літературного твору;
- активно володіти літературознавчою термінологією;
- визначати специфіку епічного, ліричного, драматичного творів;
- диференціювати основні форми наступності та новаторства;
- характеризувати головні літературні напрями, течії та школи;
- визначати стильові особливості літературного твору;
- аналізувати художні тексти;
- здійснювати порівняльну характеристику споріднених за жанрами творів, визначати подібне й відмінне між ними;
- визначати компоненти сюжету та композиції на матеріалі художніх текстів;
- визначати тропи в ліричному творі;
- визначати ритміко-інтонаційні особливості поезій;

мати навички:

- самостійно здійснювати аналіз твору;
- вести дискусію з літературознавчих проблем.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, мультимедійна презентація, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), робота з таблицями, схемами, опитування, створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання індивідуальних завдань, опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, конспектування, дискусії тощо.

Методи оцінювання: усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	40	100
30 балів	10	20 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навчальний посібник. Київ : ВЦ "Академія", 2011. 336 с.
2. Вступ до літературознавства. Хрестоматія : навч. посібник / упоряд. Н. Бернадська. Київ : Освіта, 1995. 312 с.
3. Літературознавча енциклопедія : у двох томах / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ "Академія", 2007. (Енциклопедія ерудита).
4. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. Київ : Правда Ярославичів, 1998. 448 с.
5. Ференц Н.С. Основи літературознавства. Київ : Знання, 2011. 432 с.

Мова викладання: українська.